

ANOTACE

STROPNICKÝ, Matěj:

Myslet socialismus bez tanků. Svoboda slova ve střed/tu zájmů československého roku 1968
 Scriptorium, Praha 2013, 160 stran

Anotovaná publikace přináší mírně upravenou podobu rigorózní práce, kterou autor v roce 2012 obhájil na Katedře mediálních studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze pod stejným hlavním názvem (změněn byl částečně pouze podtitul, původně zněl *Diskurzivní analýza pojetí a úlohy svobody slova v různých interpretacích československého roku 1968*).¹

Matěj Stropnický se v knize soustřeďuje na typologii dobových přístupů k svobodě slova a od nich se odvíjejících interpretací. Rozlišuje jich celkem pět. První přístup označuje jako *dogmatický* (svoboda slova jako *zdroj kontrarevoluce*), druhý *reformní* (svoboda projevu jako *nástroj pro prosazení reformu*), třetí *realistický* (akcentující *téma odpovědnosti novinářů*), čtvrtý pak označuje jako postoje *nepojmenovaných* (nečlenové KSČ, kteří svobodu slova vnímali jako *nástroj subverze vůči režimu*) a konečně koncepci *radikálně demokratickou* (prostřednictvím svobody slova *se pokouší rekonstruovat společnost jako autonomní dějinný subjekt*).

Autor při zpracování zajímavě vymezeného tématu bohužel téměř nerefletoval zásadní interpretační diskuzi historiků z devadesátých let, kdy část z nich začala po otevření utajovaných archivních pramenů (ty autor pro jistotu téměř vůbec nepoužívá) zdůrazňovat snahu vedení KSČ, které se (pod tlakem Moskvy a jejích spojenců) snažilo zastavit probuzení občanské společnosti již několik měsíců před samotnou srpnovou okupací. Projevila se například v masivní

dehonestacní kampani proti K 231, kterou v tomto období zahájila Státní bezpečnost v médiích na pokyn komunistického vedení (autor ji vůbec nezmiňuje, naopak tvrdí, že od května 1968 *faktického se vyjma jednání s redakcí Rudého práva nestalo nic*).

Jen pro úplnost dodejme, že v seznamu použité literatury chybí publikace vydané Ústavem pro studium totalitních režimů (ve skutečnosti je zmíněna kolektivní monografie o Janu Palachovi, ÚSTR však není jako spoluvydavatel patrně omylem uveden).

◆ Petr Blažek

1 Srov. elektronickou verzi rigorózní práce, která je na stránce <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/150012561/?lang=cs> (citováno k 14. 10. 2014).